

דברי חכמים
13676

פגעו. אולם אף יהודי לא מת במלחמת הגויים. באו הרפורמים וביקשו שוויון זכויות. הם טענו כי מטרתם בהשגת שוויון הזכויות היא כדי שיוכלו לשרת בצבא: "להגן על מולדתם". המלך ששמע זאת הסכים עימם: "נכון, יהודי צריך לדעת כי החובה הראשונה המוטלת עליו היא לשרת בצבא המדינה". מאז מתו בחורים יהודיים רבים במלחמות השונות. ובעוד שהמדים עבור הגויים היוו אות גבורה, עבור היהודים היו בבחינת תכריכים. אכן, היהודים באוסטריה והונגריה, התפללו ואמרו סליחות לביטול הגזירה הנוראה הזו. הרפורמים חשבו כי שוויון הזכויות הוא דבר חיובי ורצוי, אולם עתה אנו יודעים כי היתה זו רעה גדולה. כך בעתיד לבוא, יקוים: "לדעת בארץ דרכך" (תהילים ס"ז, ג'), אז נדע בבירור מה הן הדרכים האמיתיות. מה שנראה רע, היה טוב, ונבין כי טובתם של רשעים, רעה היא עבור הצדיקים.

דברי חכמים
13676

חורבן בית המקדש - טובה לעם ולשלמותו

חורבן בית המקדש עליו אנו מתאבלים מידי שנה ויושבים על הארץ ומבכים אותו. ניתן לראות בו הצלת שלמות העם היהודי. לפני חורבן בית המקדש היו **הצדוקים** שולטים על המרכזים המדיניים של העם ואף על המרכזים הרוחניים. אף על בית המקדש שלטו; היו ממנים מתוכם כהנים גדולים. בית המקדש היה אז תחת שלטונו של אגריפס השני. ארבעים שנה לפני חורבן הבית עשו **הצדוקים** שמות בעם היהודי. כאשר נפגש רבן יוחנן עם אספסיינוס במטרה להציל את ירושלים, אמר לו אספסיינוס (גיטין נ"ו, ב'): "אם יש חבית של דבש ונחש כרוך עליה, ומעונינים להרוג את הנחש הלוא מוכרחים לשבור את החבית. לא ענה לו רבן יוחנן. (אף כי יכול היה רבן יוחנן לומר לו שניתן לגרש את הנחש במקל, אלא שידוע שאין מגרשים נחש במקלות). כלומר, ביקש אספסיינוס לומר כי אם רוצים להציל את היהודים בירושלים מידי הבריונים מוכרחים להחריב את העיר. ולא ענה לו רבן יוחנן מאומה, כי אכן

זו היתה הדרך היחידה. חורבן בית המקדש הועיל לסלק את השפעתם של הצדוקים מעם ישראל. לכן ניתן לומר שעבור שלימות עם ישראל, היה החורבן הצלה גדולה.

גם מלחמת ביתר הועילה לשלמותו ולטהרתו של עם ישראל. עד נפילת ביתר, היו הנוצרים מצויים בקרב העם. הם אף היו נימולים, וקשה היה להבחין בין היהודי לבין הנוצרי. האויב היה בתוך העם. הם החלו לחבל בשלמותו של עם ישראל והיו מנסים להסית רבים שילכו בדרכם. לאחר חורבן הבית, ולאחר חורבן ביתר, קמו הרומאים ביהודים, הם הרגו בהם והצרו את צעדיהם. לא היה כדאי אז להיות יהודי, והנוצרים הכריזו שהם בעצם רומאים. הם פסקו למול את בניהם ויצאו לגמרי מהגדרת יהודי. כך ניצל העם היהודי מארס הנוצרים. ומאז ידעו שהם גויים לכל דבר.

הכל - לטובה

ישעיהו הנביא אומר (ישעיהו י"ב, א'): "אודך השם כי אנפת בי", כלומר, כעסך השם, הציל אותי. היה אדם שהיה לו בית חרושת מצליח ביותר ממנו התפרנס בכבוד. אולם חסרון אחד היה לבעל המפעל. לא היה לו פנאי לעשייה אחרת מלבד העבודה ושוב העבודה. העבודה היומיומית שחקה אותו, פגעה בבריאותו הגופנית, ואף הרוחנית, כי לא היה לו פנאי ללכת לבית הכנסת להתפלל במניין, ובוודאי שלא היתה לו הזדמנות ללמוד דף גמרא. ויהי היום וה"מאפיה" חיבלו בבית החרושת שלו כנקמה על שנטל מהם לקוחות. הוא הפסיד את כספו, איבד את פרנסתו. מאז היה לו פנאי ללכת יום יום לבית הכנסת, להתפלל במניין, ללמוד. לאחר זמן מה התחיל אף הוא ללמד אחרים. אכן, שעה שאיבד את כספו חש עצבות נוראה, פחד מהעתיד הנורא הצפוי לו, לדעתו. בעצם היה כל זה לטובתו. עתה הוא מכיר בכך, ומוודה.

כך חורבן הבית, כך חורבן העיר ביתר, שאמנם היו חורבנות, אך במובן הפיזי בלבד, והצילו את העם ממיתה רוחנית קשה פי כמה